EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 29.3.2021.
COM(2021) 164 final

2021/0087 (NLE)

Prijedlog

PROVEDBENE ODLUKE VIJEĆA

o izmjeni Provedbene odluke (EU) 2020/1350 o odobravanju na temelju Uredbe (EU) 2020/672 privremene potpore Republici Litvi radi smanjenja rizika od nezaposlenosti u izvanrednoj situaciji nakon izbijanja bolesti COVID-19

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

• Razlozi i ciljevi prijedloga

Uredbom Vijeća (EU) 2020/672 („Uredba o instrumentu SURE”) propisan je pravni okvir za financijsku potporu Unije državama članicama u kojima je zbog izbijanja bolesti COVID-19 došlo do ozbiljnih gospodarskih poremećaja ili kojima ozbiljno prijete takvi poremećaji. Potpora iz instrumenta SURE namijenjena je prvenstveno za financiranje programâ skraćenog radnog vremena ili sličnih mjera kojima je cilj zaštititi zaposlene i samozaposlene osobe i na taj način smanjiti stopu nezaposlenosti i gubitak prihoda, te dodatno, za financiranje nekih zdravstvenih mjera, osobito na radnom mjestu.

Vijeće je 25. rujna 2020. odobrilo financijsku pomoć Litvi kako bi dopunila svoje nacionalne napore u odgovoru na učinak izbijanja bolesti COVID-19 i socioekonomske posljedice te bolesti za radnike i samozaposlene osobe.

Litva je 11. ožujka 2021. podnijela novi zahtjev za financijsku pomoć Unije na temelju Uredbe o instrumentu SURE.

Komisija se u skladu s člankom 6. stavkom 2. Uredbe o instrumentu SURE savjetovala s litavskim tijelima kako bi provjerila iznenadno i znatno povećanje stvarnih i planiranih rashoda koji se izravno odnose na litavske mjere za tržište rada i uzrokovani su pandemijom bolesti COVID-19. Konkretno, povećani rashodi za koje se traži dodatna financijska pomoć odnose se na postojeće mjere iz Provedbene odluke Vijeća (EU) 2020/1350:

(a) program isplate subvencija poslodavcima kako bi se pokrile procijenjene plaće za svaku zaposlenu osobu koja se suočava s razdobljem bez posla. Prije 1. siječnja 2021. poslodavac je mogao odabrati između subvencija kojima se pokriva 70 % plaće do najvišeg iznosa od 1,5 puta više od minimalne plaće ili 90 % plaće (100 % u slučaju zaposlenika u dobi od 60 i više godina), do najvišeg iznosa minimalne plaće. Od 1. siječnja 2021. poslodavac može primati subvencije kojima se pokriva 100 % plaće do najvišeg iznosa od 1,5 puta više od minimalne plaće. Poslodavci koji su sudjelovali u programu moraju zadržati najmanje 50 % svojih zaposlenika najmanje tri mjeseca nakon završetka isplate subvencije;

(b) program isplate subvencija za zaposlenike koji se vraćaju na posao nakon razdoblja bez posla u trajanju do šest mjeseci nakon njihova povratka. Podložno gornjoj granici minimalne plaće ili dvostrukom iznosu minimalne plaće, ovisno o gospodarskoj djelatnosti poslodavca, iznos subvencija isplaćenih u prvom i drugom mjesecu nakon povratka na posao može biti do 100 % plaće zaposlenika, u trećem i četvrtom mjesecu 50 %, a u petom i šestom mjesecu 30 %. Te se subvencije mogu smatrati mjerom koja je slična programima skraćenog radnog vremena, kako je navedeno u Uredbi (EU) 2020/672, jer im je cilj pružiti dohodovnu potporu zaposlenicima i pomoći im u zadržavanju postojećih radnih odnosa;

(c) naknade za samozaposlene osobe, uključujući samozaposlene osobe koje se bave poljoprivrednom djelatnošću s poljoprivrednim gospodarstvom ili farmom ne manjom od četiri jedinice ekonomske veličine. U 2020. ta je naknada iznosila 257 EUR i isplaćivala se za razdoblje karantene i izvanrednog stanja u državi te iduća dva mjeseca. U 2021. naknada iznosi 260 EUR i isplaćuje se za razdoblje karantene i izvanrednog stanja u državi te još jedan mjesec poslije. Naknade za

samozaposlene osobe mogu se smatrati mjerom koja je slična programima skraćenog radnog vremena, kako je navedeno u Uredbi (EU) 2020/672, jer im je cilj zaštititi samozaposlene osobe ili slične kategorije radnika od smanjenja ili gubitka prihoda.

Litva je Komisiji dostavila relevantne informacije.

Uzimajući u obzir dostupne dokaze, Komisija predlaže Vijeću da donese provedbenu odluku o odobravanju financijske pomoći Litvi u skladu s Uredbom o instrumentu SURE radi potpore navedenim mjerama.

- **Dosljednost s postojećim odredbama politike u tom području**

Ovaj je Prijedlog u cijelosti usklađen s Uredbom Vijeća (EU) 2020/672, na temelju koje je i sastavljen.

Ovaj je Prijedlog dopuna jednom drugom instrumentu prava Unije za potporu državama članicama u izvanrednim situacijama, a to je Uredba Vijeća (EZ) br. 2012/2002 od 11. studenoga 2002. o osnivanju Fonda solidarnosti Europske unije („Uredba (EZ) br. 2012/2002”). Uredba (EU) 2020/461 Europskog parlamenta i Vijeća, kojom je taj instrument izmijenjen da bi se njegovo područje primjene proširilo na izvanredna stanja velikih razmjera u području javnog zdravlja i definirale određene operacije prihvatljive za financiranje, donesena je 30. ožujka.

- **Dosljednost u odnosu na druge politike Unije**

Prijedlog je dio raznih mjera donesenih kao odgovor na aktualnu pandemiju bolesti COVID-19, kao što je „Investicijska inicijativa kao odgovor na koronavirus”, i dopunjuje druge instrumente za potporu zapošljavanju, kao što su Europski socijalni fond i Europski fond za strateška ulaganja/InvestEU. Korištenjem operacija uzimanja i davanja zajmova radi potpore državama članicama u ovom konkretnom slučaju izbijanja bolesti COVID-19, ovaj Prijedlog služi kao druga crta obrane za financiranje programâ skraćenog radnog vremena i sličnih mjera kojima se pomaže zaštiti radnih mjesta, a time i zaposlenih i samozaposlenih osoba, od rizika od nezaposlenosti.

2. PRAVNA OSNOVA, SUPSIDIJARNOST I PROPORCIONALNOST

- **Pravna osnova**

Pravna je osnova za ovaj instrument Uredba Vijeća (EU) 2020/672.

- **Supsidijarnost (za neisključivu nadležnost)**

Prijedlog se temelji na zahtjevu države članice i dokaz je europske solidarnosti koja se očituje u financijskoj pomoći Unije u obliku privremenih zajmova državi članici pogođenoj izbijanjem bolesti COVID-19. Kao druga crta obrane, takva financijska pomoć privremena je potpora državi za povećane javne rashode za programe skraćenog radnog vremena i slične mjere za zaštitu radnih mjesta, a time i zaposlenih i samozaposlenih osoba, od rizika od nezaposlenosti i gubitka prihoda.

Takva će potpora pomoći pogođenim građanima i pridonijeti ublažavanju izravnih socioekonomskih posljedica krize uzrokovane bolešću COVID-19.

- **Proporcionalnost**

Prijedlogom se poštuje načelo proporcionalnosti. Ovaj Prijedlog ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje ciljeva instrumenta.

3. REZULTATI *EX POST* EVALUACIJA, SAVJETOVANJA S DIONICIMA I PROCJENA UČINKA

- **Savjetovanja s dionicima**

Savjetovanje s dionicima nije moglo biti provedeno zbog žurnosti pripreme Prijedloga da bi ga Vijeće moglo pravovremeno donijeti.

- **Procjena učinka**

Procjena učinka nije provedena zbog žurnosti Prijedloga.

4. UTJECAJ NA PRORAČUN

Komisija bi trebala moći ugovoriti zaduživanje na financijskim tržištima u svrhu korištenja istih sredstava za zajmove državi članici koja je zatražila financijsku pomoć iz instrumenta SURE.

Osim jamstava od država članica, u okvir su ugrađene i druge zaštitne mjere kako bi se zajamčila financijska solidnost programa:

- strog i konzervativan pristup financijskom upravljanju;
- struktura portfelja zajmova koja ograničava rizik koncentracije, izloženost na godišnjoj razini i prekomjernu izloženost prema državama članicama pojedinačno, istovremeno osiguravajući dostatna sredstva za dodjelu državama članicama kojima su najpotrebnija i
- mogućnost obnavljanja zajma.

2021/0087 (NLE)

Prijedlog

PROVEDBENE ODLUKE VIJEĆA

o izmjeni Provedbene odluke (EU) 2020/1350 o odobravanju na temelju Uredbe (EU) 2020/672 privremene potpore Republici Litvi radi smanjenja rizika od nezaposlenosti u izvanrednoj situaciji nakon izbijanja bolesti COVID-19

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EU) 2020/672 od 19. svibnja 2020. o uspostavi Europskog instrumenta za privremenu potporu radi smanjenja rizika od nezaposlenosti u izvanrednoj situaciji (SURE) nakon izbijanja bolesti COVID-19[1], a posebno njezin članak 6. stavak 1.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

budući da:

(1) Vijeće je nakon zahtjeva Litve od 7. kolovoza 2020. Litvi 25. rujna 2020. odobrilo financijsku pomoć u obliku zajma u iznosu od najviše 602 310 000 EUR s maksimalnim prosječnim dospijećem od 15 godina, kako bi dopunila svoje nacionalne napore u odgovoru na učinak izbijanja bolesti COVID-19 i socioekonomske posljedice izbijanja te bolesti za radnike i samozaposlene osobe.

(2) Zajam je trebao financirati programe skraćenog radnog vremena i slične mjere koje je donijela Litva, kako je navedeno u Provedbenoj odluci Vijeća (EU) 2020/1350[2].

(3) Izbijanje bolesti COVID-19 i dalje imobilizira velik dio radne snage u Litvi. Zbog toga je došlo do iznenadnog i znatnog povećanja javnih rashoda Litve u pogledu mjera iz članka 3. stavaka (a) i (b) Provedbene odluke (EU) 2020/1350.

(4) Bolest COVID-19 i izvanredne mjere koje je Litva 2020. i 2021. uvela za ograničavanje pandemije te bolesti i njezinih socioekonomskih i zdravstvenih posljedica snažno utječu na javne financije. U Komisijinoj jesenskoj prognozi 2020. procijenjeno je da će Litva do kraja 2020. zabilježiti deficit opće države od 8,4 % i dug opće države od 47,2 % bruto domaćeg proizvoda (BDP). Predviđa se da će 2021. deficit opće države u Litvi iznositi 6,0 %, a dug opće države 50,7 % BDP-a. U Komisijinoj zimskoj privremenoj prognozi 2021. predviđeno je povećanje BDP-a Litve za 2,2 % u 2021.

(5) Litva je 11. ožujka 2021. podnijela zahtjev za dodatnu financijsku pomoć Unije u iznosu od 354 950 000 EUR kako bi nastavila dopunjavati svoje nacionalne napore poduzete 2020. i 2021. u odgovoru na učinak izbijanja bolesti COVID-19 i socioekonomske posljedice te bolesti za radnike i samozaposlene osobe. To se posebno odnosi na mjere utvrđene u uvodnim izjavama od 6. do 8.

[1] SL L 159, 20.5.2020., str. 1.

[2] Provedbena odluka Vijeća (EU) 2020/1350 od 25. rujna 2020. o odobravanju na temelju Uredbe (EU) 2020/672 privremene potpore Republici Litvi radi smanjenja rizika od nezaposlenosti u izvanrednoj situaciji nakon izbijanja bolesti COVID-19, SL L 314, 29.9.2020., str. 35.

(6) Zakonom o zapošljavanju br. XII-2470 od 21. lipnja 2016., kako je izmijenjen 2020.[3] i kako je navedeno u članku 3. točki (a) Provedbene odluke Vijeća (EU) 2020/1350, Litva je uvela program isplate subvencija poslodavcima kako bi se pokrile procijenjene plaće za svaku zaposlenu osobu koja se suočava s razdobljem bez posla kao potporu tijekom izvanrednog stanja u državi ili karantene. Prije 1. siječnja 2021. poslodavac je mogao odabrati između subvencija kojima se pokriva 70 % plaće do najvišeg iznosa od 1,5 puta više od minimalne plaće ili 90 % plaće (100 % u slučaju zaposlenika u dobi od 60 i više godina), do najvišeg iznosa minimalne plaće. Od 1. siječnja 2021. poslodavac može primati subvencije kojima se pokriva 100 % plaće do najvišeg iznosa od 1,5 puta više od minimalne plaće. Poslodavci koji su sudjelovali u programu moraju zadržati najmanje 50 % svojih zaposlenika najmanje tri mjeseca nakon završetka isplate subvencije.

(7) U skladu sa Zakonom o zapošljavanju br. XII-2470 od 21. lipnja 2016., kako je izmijenjen 2020. i kako je navedeno u članku 3. točki (a) Provedbene odluke Vijeća (EU) 2020/1350, subvencije su se isplaćivale i za zaposlenike koji se vraćaju na posao nakon razdoblja bez posla[4] u trajanju do šest mjeseci nakon njihova povratka. Podložno gornjoj granici minimalne plaće ili dvostrukom iznosu minimalne plaće, ovisno o gospodarskoj djelatnosti poslodavca, iznos subvencija isplaćenih u prvom i drugom mjesecu nakon povratka na posao može biti do 100 % plaće zaposlenika, u trećem i četvrtom mjesecu 50 %, a u petom i šestom mjesecu 30 %. Te se subvencije mogu smatrati mjerom koja je slična programima skraćenog radnog vremena, kako je navedeno u Uredbi (EU) 2020/672, jer im je cilj bio pružiti dohodovnu potporu zaposlenicima i pomoći im u zadržavanju postojećih radnih odnosa.

(8) Tijela su uvela i naknade za samozaposlene osobe, uključujući samozaposlene osobe koje se bave poljoprivrednom djelatnošću s poljoprivrednim gospodarstvom ili farmom ne manjom od četiri jedinice ekonomske veličine, kako su navedene u članku 3. točki (b) Provedbene odluke Vijeća (EU) 2020/1350. Ta je mjera izmijenjena 2020.[5] U 2020. ta je naknada iznosila 257 EUR i isplaćivala se za razdoblje karantene i izvanrednog stanja u državi te iduća dva mjeseca. U 2021. naknada iznosi 260 EUR i isplaćuje se za razdoblje karantene i izvanrednog stanja u državi te još jedan mjesec poslije. Naknade za samozaposlene osobe mogu se smatrati mjerom koja je slična programima skraćenog radnog vremena, kako je navedeno u Uredbi (EU) 2020/672, jer im je cilj zaštititi samozaposlene osobe ili slične kategorije radnika od smanjenja ili gubitka prihoda.

(9) Litva ispunjava uvjete za podnošenje zahtjeva za financijsku pomoć utvrđene u članku 3. Uredbe (EU) 2020/672. Litva je Komisiji dostavila odgovarajuće dokaze o povećanju stvarnih i planiranih javnih rashoda za 1 101 607 198 EUR od 1. veljače 2020. zbog nacionalnih mjera poduzetih za rješavanje socioekonomskih posljedica izbijanja bolesti COVID-19. To je iznenadno i znatno povećanje jer se odnosi i na proširenje postojećih nacionalnih mjera koje su izravno povezane s programom skraćenog radnog vremena i sličnih mjera koje obuhvaćaju znatan udio poduzetnika i

[3] Članak 41., dio 2-1 Zakona o zapošljavanju br. XII-2470 od 21. lipnja 2016., kako je izmijenjen Zakonom br. XIII-2822 od 17. ožujka 2020., Zakonom br. XIII-2846 od 7. travnja 2020., Zakonom br. XIII-3005 od 4. lipnja 2020. i Zakonom br. XIV-131 od 23. prosinca 2020.

[4] Članak 41., dio 2.-4. Zakona o zapošljavanju br. XII-2470 od 21. lipnja 2016., kako je izmijenjen Zakonom br. XIII-2822 od 7. svibnja 2020. i Zakonom br. XIII-3005 od 4. lipnja 2020.

[5] Članak 5-1. Zakona o zapošljavanju br. XII-2470 od 21. lipnja 2016., kako je izmijenjen Zakonom br. XIII-2822 od 17. ožujka 2020., Zakonom br. XIII-2846 od 7. travnja 2020., Zakonom br. XIII-2877 od 30. travnja 2020. i Zakonom br. XIV-35 od 3. prosinca 2020.

radne snage u Litvi. Litva je financirala 144 347 198 EUR povećanog iznosa rashoda s pomoću sredstava Unije.

(10) Komisija se u skladu s člankom 6. Uredbe (EU) 2020/672 savjetovala s Litvom i provjerila je odnosi li se iznenadno i znatno povećanje stvarnih i planiranih rashoda izravno na programe skraćenog radnog vremena i slične mjere navedene u zahtjevu od 11. ožujka 2021.

(11) Stoga bi trebalo pružiti financijsku pomoć kako bi se Litvi pomoglo u rješavanju socioekonomskih posljedica ozbiljnih gospodarskih poremećaja uzrokovanih izbijanjem bolesti COVID-19. Komisija bi trebala donijeti odluke o dospijećima, iznosu obrokâ i tranši te o njihovoj isplati u bliskoj suradnji s nacionalnim tijelima.

(12) Litva i Komisija trebale bi ovu Odluku uzeti u obzir u sporazumu o zajmu iz članka 8. stavka 2. Uredbe (EU) 2020/672.

(13) Ovom Odlukom ne bi se trebao dovoditi u pitanje ishod postupaka u vezi s narušavanjem funkcioniranja unutarnjeg tržišta, osobito na temelju članaka 107. i 108. Ugovora. Ona nema prednost pred zahtjevom iz članka 108. Ugovora da države članice obavijeste Komisiju o slučajevima potencijalne državne potpore.

(14) Litva bi trebala redovito obavješćivati Komisiju o izvršenju planiranih javnih rashoda kako bi Komisija mogla procijeniti u kojoj je mjeri Litva te rashode izvršila.

(15) Odluka o dodjeli financijske pomoći donesena je uzevši u obzir postojeće i očekivane potrebe Litve, kao i zahtjeve za financijsku pomoć na temelju Uredbe (EU) 2020/672 koje su već podnijele ili ih planiraju podnijeti druge države članice, primjenjujući pritom načela jednakog postupanja, solidarnosti, proporcionalnosti i transparentnosti,

DONIJELO JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Provedbena odluka (EU) 2020/1350 mijenja se kako slijedi:

(1) Članak 2. mijenja se kako slijedi:

(a) stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Unija Litvi stavlja na raspolaganje zajam u maksimalnom iznosu od 957 260 000 EUR. Maksimalno prosječno dospijeće zajma iznosi 15 godina.”;

(b) stavak 4. zamjenjuje se sljedećim:

„4. Isplata prvog obroka podložna je stupanju na snagu sporazuma o zajmu iz članka 8. stavka 2. Uredbe (EU) 2020/672. Svi dodatni obroci isplaćuju se u skladu s uvjetima takvog sporazuma o zajmu, ili ako je relevantno, nakon stupanja na snagu dopune tog sporazuma ili izmjene sporazuma o zajmu sklopljenog između Litve i Komisije.”;

(2) Članak 3. zamjenjuje se sljedećim:

„*Članak 3.*

Litva može financirati sljedeće mjere:

(a) subvencije za plaće tijekom razdoblja bez posla, kako su predviđene člankom 41. Zakona o zapošljavanju br. XII-2470 od 21. lipnja 2016., kako je izmijenjen 2020.;

(b) subvencije za plaće nakon razdoblja bez posla, kako su predviđene člankom 41. Zakona o zapošljavanju br. XII-2470 od 21. lipnja 2016., kako je izmijenjen 2020.;

(c) naknade za samozaposlene osobe, kako su predviđene člankom 5-1. Zakona o zapošljavanju br. XII-2470 od 21. lipnja 2016., kako je izmijenjen 2020.;

(d) naknade za samozaposlene osobe koje se bave poljoprivredom, kako su predviđene člankom 5-2. Zakona o zapošljavanju br. XII-2470 od 21. lipnja 2016., kako je izmijenjen 2020.

(3) Članak 4. zamjenjuje se sljedećim:

„*Članak 4.*

1. Litva do 30. ožujka 2021. i svakih šest mjeseci nakon toga obavješćuje Komisiju o izvršenju planiranih javnih rashoda, sve do potpunog izvršenja tih planiranih javnih rashoda.

2. Ako se mjere iz članka 3. temelje na planiranim javnim rashodima i ako su predmet Provedbene odluke o izmjeni Provedbene odluke Vijeća (EU) 2020/1350, Litva u roku od šest mjeseci od datuma donošenja te odluke i svakih šest mjeseci nakon toga obavješćuje Komisiju o izvršenju planiranih javnih rashoda, sve do potpunog izvršenja tih planiranih javnih rashoda.”

Članak 2.

Ova je Odluka upućena Republici Litvi.

Sastavljeno u Bruxellesu

Za Vijeće
Predsjednik